

WOJEWODA LUBUSKI

Gorzów Wlkp., dn. 10 lipca 2012 r.

PS-V.431.4.2012.JZie

**Pani
Maria Adamska
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łagowie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zmianami), art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zmianami), w związku z art. 3 ust. 2 i art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 ze zmianami), Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wlkp., przeprowadził kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie (ul. I lutego 7, 66-220 Łagów), w zakresie realizacji wybranych zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie: Julita Zielińska - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - przewodniczący zespołu kontrolnego oraz Małgorzata Rodak- starszy inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. – członek zespołu kontrolnego - w dniach 25.05.2012 r. i 30.05.2012 r., na podstawie upoważnień do przeprowadzenia kontroli nr 171-1/2012 i 171-2/2012 z dnia 15 maja 2012 r.

Jednostka kontrolowana realizuje zadania zlecone na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003r. (Dz. U. z 2006r. Nr 139 poz. 992 ze zm.) o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zmianami); Zarządzenia Nr 25/10 Wójta Gminy Łagów z dnia 16.06.2010 r. w sprawie upoważnienia do podejmowania działań wobec dłużnika alimentacyjnego, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji; Zarządzenia nr 3/08 Wójta Gminy Łagów z dnia 01.09.2008r. w sprawie upoważnienia do przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych i odbierania oświadczeń majątkowych oraz do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania decyzji w tych sprawach; Upoważnienia nr 01/08 z dnia 30.01.2008r. Wójta Gminy Łagów w sprawie upoważnienia kierownika OPS w Łagowie - Pani Marii Adamskiej – do wystawiania i podpisywania decyzji administracyjnych w imieniu Wójta Gminy Łagów.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej od 01.01.1991r. jest Pani Maria Adamska. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Łagowie realizacją zadań zleconych wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zajmują się: Pani Agnieszka Cierach oraz Pani Ewa Ptaszkowska.

Projekt wystąpienia pokontrolnego otrzymała Pani w dniu 27.06.2012r., do którego nie zostały wniesione zastrzeżenia. W związku z powyższym stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185 poz.1092), przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kontroli zostały poddane zagadnienia z zakresu prawidłowości przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych oraz obowiązku podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych. Na podstawie skontrolowanej dokumentacji dokonano oceny jednostki kontrolowanej w zakresie:

Prawidłowości przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych – *oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.*

- **Miernik:** Liczba prawidłowo wydanych decyzji uprawniających do pobierania świadczeń w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych. – 86 % skontrolowanych decyzji wydana była prawidłowo. Podczas czynności kontrolnych skontrolowano 14 losowo wybranych decyzji w sprawie przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych, co stanowi 50 % decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne realizowanych w okresie zasiłkowym 2011/2012.

Podczas czynności kontrolnych skontrolowano 14 losowo wybranych decyzji w sprawie przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych, co stanowi 50 % decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne realizowanych w okresie zasiłkowym 2011/2012.

Ustalono, iż w dwóch przypadkach (decyzja z dnia 19.10.2010r. nr Ś.R-8182/81821/494/2010 oraz decyzja z dnia 12.09.2011r. nr Ś.R.8252.257.2011) przyznano świadczenie pielęgnacyjne, z naruszeniem zapisu art. 17 ust. 5 pkt 2 lit b, art. 23 ust 4aa oraz art. 24 ust 4 ww. ustawy o świadczeniach rodzinnych. Poza tym stwierdzono także, iż decyzje przyznające świadczenie pielęgnacyjne nie zawierały wszystkich składników określonych w art. 107 KPA, tj. uzasadnienia faktycznego i prawnego.

Ponadto ustalono, iż wszystkie postępowania w sprawie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego jednostka kontrolowana wszczyniała na podstawie wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 16 - Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne. Do wszystkich skontrolowanych wniosków dołączane były orzeczenia o niepełnosprawności lub znacznym stopniu niepełnosprawności, jak również dokument stwierdzający tożsamość osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne. Ponadto w skontrolowanych teczkach znajdowały się informacje z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o okresach składkowych i nieskładkowych osób ubiegających się o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego. Decyzje przyznające świadczenie pielęgnacyjne wydawane były na strony postępowania (zgodnie z art. 28 Kodeksu postępowania administracyjnego), z zachowaniem terminu. Decyzje doręczane były za potwierdzeniem odbioru, bądź odbierane osobiście. Z uwagi na powyższe kontrolowany obszar oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

- **Terminowości wydawania decyzji w sprawie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego - oceniono pozytywnie.**

Miernik: Liczba terminowo wydanych decyzji w sprawie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego w stosunku do liczby decyzji skontrolowanych. Skontrolowano 14 postępowań w sprawie wydania decyzji przyznającej świadczenie pielęgnacyjne - 100 % decyzji wydana była z zachowaniem terminu.

- **Terminowości wszczęcia postępowania wobec dłużników alimentacyjnych – oceniono pozytywnie z uchybieniami.**

Miernik: Liczba terminowo wszczętych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych, w stosunku do liczby dłużników skontrolowanych - 72% postępowań wobec dłużników wszczęta była terminowo. *Skontrolowano 18 postępowań, z czego 5 postępowań wszczęte były po upływie miesiąca, w tym 1 postępowanie po upływie 2 miesięcy i 1 po upływie 5 miesięcy.*

- **Realizacji działań określonych w art. 4 ust. 1, art. 5 ust 2-3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – oceniono pozytywnie.**

Miernik: Liczba wezwań, w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, w stosunku do liczby skontrolowanych dłużników – *spośród 18 dłużników skontrolowanych – 12 wezwano w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, natomiast 6 dłużników nie wezwano w celu przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego, z uwagi na fakt przebywania 3 dłużników w zakładzie karnym, 1 dłużnik przebywał poza granicami kraju, w przypadku 2 dłużników nie było znane miejsce zamieszkania.*

W toku kontroli stwierdzono, że jednostka kontrolowana podejmowała działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, jako organ właściwy dłużnika. Działania te polegały w szczególności na wzywaniu w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odebrania oświadczeń majątkowych, jak również przekazywano komornikowi sądowemu informacje pochodzące z wywiadu alimentacyjnego i oświadczenia majątkowego, mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji. Ponadto ustalono, iż organ w uzasadnionych przypadkach przekazywał komornikowi informacje istotne dla skuteczności egzekucji, informowano komornika sądowego o pobycie dłużnika w areszcie śledczym/zakładzie karnym, jak również o zmianie adresu zamieszkania dłużnika. Ustalono, iż w przypadku nieznania miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego jednostka kontrolowana kierowała wnioskiem do sądu o ustanowienie kuratora (w dwóch przypadkach ustanowiono kuratora, w jednym przypadku skierowano wniosek o ustalenie kuratora). W przypadku pobytu dłużnika alimentacyjnego w zakładzie karnym/ areszcie śledczym występowano z zapytaniem, czy dłużnik może podjąć zatrudnienie. Wobec 7 dłużników wszczęto postępowanie w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych i wydano (na dzień kontroli) 6 decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie mógł wywiązać się ze swoich zobowiązań alimentacyjnych z powodu braku zatrudnienia – jednostka kontrolowana informowała

powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika. Występowano także w 8 przypadkach do komornika sądowego o ustalenie stanu egzekucji dłużnika alimentacyjnego.

Ponadto badając realizację wybranych zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, oceniono czy kontrolowany obszar działalności jednostki kontrolowanej funkcjonuje prawidłowo.

Za kryteria oceny posłużyły:

- legalność – W toku kontroli stwierdzono naruszenie przepisów prawa w zakresie: art. 107 i 35 kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U z 2000 r. Nr 98, poz.1071 ze zm.), art. 17 ust 5 pkt 2 lit b, art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 139 poz. 992 ze zm.).
- rzetelność - Na podstawie skontrolowanej dokumentacji można stwierdzić, iż działania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych realizowane są w sposób rzetelny, pomimo wszczętych 5 postępowań z uchybieniem terminu. Oceniając rzetelność przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych stwierdzono, iż w jednym przypadku przyznano świadczenie pielęgnacyjne bez dokładnego i wnikliwego zbadania sprawy. Jednostka kontrolowana nie podjęła wszystkich niezbędnych czynności mających na celu ustalenie prawa do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego. W pozostałych przypadkach rzetelność prowadzonego postępowania w kontekście przyznawania świadczeń pielęgnacyjnych nie budzi zastrzeżeń.

Na sformułowanie powyższych ocen wpływ miały następujące nieprawidłowości:

- Decyzje administracyjne wydawane są z naruszeniem art. 107 §1 KPA, tj. nie zawierają wszystkich składników, które powinna zawierać decyzja;
- W dwóch przypadkach wydano decyzje z naruszeniem art. 17 ust 5 pkt 2 lit b, art. 23 ust 4aa oraz art. 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Decyzją z dnia 19.10.2010 r. nr S.R. 8182/81821/494/2010 przyznano świadczenie pielęgnacyjne na okres od 29.09.2010 r. do 30.09.2010 r. w wysokości 34,70 zł oraz od 01.10.2010 r. do odwołania w wysokości 520 zł. Z dokumentów sprawy wynika, iż strona złożyła wnioski o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego dnia 29.09.2010r. do wniosku dołączyła między innymi orzeczenie o niepełnosprawności, kartę informacyjną leczenia

szpitalnego, decyzję o utracie statusu osoby bezrobotnej z dniem 03.09.2010 r., jak również oświadczenie, iż „z dniem 03.09.2010 r. zrezygnowała z podjęcia zatrudnienia w urzędzie pracy, na rzecz sprawowania opieki nad niepełnosprawnym bratem”.

Świadczenie pielęgnacyjne zostało przyznane od dnia 29.09.2010 r., gdyż do dnia 29.09.2010r. osoba wymagająca opieki przebywała w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym przy Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Ciborzu. Zgodnie z art. 17 ust. 5 pkt 2 lit. b „Świadczenia pielęgnacyjne nie przysługują, jeżeli osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej”.

Bezspornym jest, iż osoba wymagająca opieki przebywała do 29.09.2010 r. w placówce zapewniającej całodobową opiekę, jednakże Zakład Opiekuńczo-Leczny w Ciborzu wchodzi w skład struktury organizacyjnej szpitala, który jest Zakładem Opieki Zdrowotnej. Zatem, pobyt osoby wymagającej opieki w powyższej placówce nie stanowił przeszkody do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego.

Ponadto decyzją z dnia 12.09.2011 r., nr Ś.R. 8252.257.2011 przyznano świadczenie pielęgnacyjne na okres od dnia 01.09.2011 r. do 31.08.2015 r. i od 01.09.2015 r. do 11.09.2015 r. Z dokumentów sprawy wynika, iż osoba wymagająca opieki ma orzeczenie o niepełnosprawności wydane do dnia 11.09.2015r. i do tego okresu zostało przyznane świadczenie pielęgnacyjne. Zgodnie z art. 24 ust. 4 „Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia”.

- W pięciu przypadkach stwierdzono przekroczenie terminu, o którym mowa w art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego - w kwestii podjęcia działań wobec dłużników alimentacyjnych w zakresie przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego.

Przekroczenie terminu skutkuje opóźnieniem w podejmowaniu wszelkich innych czynności wobec dłużników - mających wpływ na skuteczność ściągальności wypłaconych uprawnionym środków budżetowych.

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie opisanych nieprawidłowości są Kierownik jednostki kontrolowanej - Pani Maria Adamska oraz pracownicy merytoryczni zajmujący się realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości zalecam:

- przestrzeganie terminów określonych w art. 35 KPA, w stosunku do prowadzonych działań wobec dłużników alimentacyjnych;
- wydawanie decyzji zawierających wszystkie składniki określone w art. 107 § 1 KPA, bądź rozważenie możliwości zastosowania w uzasadnionych przypadkach art. 107 § 4 KPA tj. odstępianie od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony;
- przyznawanie świadczeń pielęgnacyjnych na właściwy okres - zgodnie z 24 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- właściwe przyznawanie świadczeń pielęgnacyjnych, w kontekście zastosowania art. 17 ust 5 pkt 2 lit b;
- w sytuacjach wątpliwych dotyczących przyznania świadczeń pielęgnacyjnych dla osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne lub osoby pobierającej to świadczenie, rozważyć możliwość przeprowadzenia wywiadu, zgodnie z art. 23 ust. 4aa ww. ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- w przypadku decyzji z dnia 19.10.2010 r. nr S.R. 8182/81821/494/2010, zgodnie z art. 31 ww. ustawy o świadczeniach rodzinnych, rozważyć możliwość wydania decyzji prostującej błąd z urzędu.

Na podstawie art. 46 ust 3 pkt 3 i art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 2011 Nr 185 poz. 1092) oczekuję w terminie 30 dni liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Od niniejszego wystąpienie pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
Grażyna Jelska

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Jan Swięcicki
Wicewojewoda Lubuski